

ВК

НАША ІСТОРІЯ

Олександр НАМОЗОВ. Костопіль. Місто над Замчиськом. Факти і документи.

Продовження.

Початок у попередніх номерах.

На вулиці Пілсудського було побудовано першу цегляну аптеку-оптику, якою володіла сім'я Померанців. У ній працювало 10 чоловік, у тому числі 3 провізори та оптик. Вона обслуговувала не тільки місто, а й цілу Костопільську округу.

З початком світової економічної кризи 30-х років на промислових підприємствах міста, у зв'язку з невплатою заробітної плати, періодично виникають страйки робітників.

Як супротив польській владі, у Костополі активізують свою роботу члени ОУН, «Просвіти» та комуністичної партії Західної України. Вони ведуть підпільну роботу, випускають листівки, беруть участь у страйках.

було засуджено до різних термінів ув'язнення та посаджено до політичних в'язниць з найбільш нестерпними умовами утримання – Білі Сарни та Береза Картузька. Саме в Білих Сарнах відбував свій термін покарання один з організаторів ОУН на Костопільщині, справжній український патріот, політичний діяч, згодом у 1941 р. - головний редактор газет «Самостійність», «Костопільські вісті», комендант заплілля військової округи «Заграва» Григорій Рибак.

Активно почала діяти і мережа культурних, громадських і господарських організацій євреїв. У Костополі починає працювати освітня організація «Тарбут», яка ставила за мету необхідність введення в єврейських школах староєврейської мови (ідіш) і утримувала мережу власних освітніх центрів.

Незважаючи на різноманітні негаразди тих часів, ніякого протистояння на релігійному чи етнічному ґрунті між мешканцями міста не відбувалося. Усі жили дружною громадою у невеличкому, охайному містечку, яке вважалося на той час одним з

страйках.

«Просвіту» в Костополі було засновано у 1927 році. Перші зібрання просвітян відбувалися у хаті першого керівника хору Свято-Олександра Невського храму Феодосія Олексієнка, яка знаходилась за адресою: вул. Пілсудського, 70. Одну з кімнат свого будинку Олексієнко облаштував під хату-читальню. Першими просвітянками міста були дві його доньки Варка та Зінаїда. Очолив костопільську «Просвіту» справжній український патріот (*згодом посол до польського сейму*) Лаврентій Серветник. Саме він керував першим просвітянським хором, який об'єднав українських хлопців та дівчат з різних куточків міста. Кожного року хор виступав на Шевченківських святах, які проводились у дні роковин Кобзаря. Перше Шевченківське свято, у день 66 роковин з дня смерті великого поета, стало на той час у місті неабиякою подією.

Просвітяни також впорядковували могили воїнів армії УНР, ставили вистави, організовували творчі гуртки і народні хори, проводили вечорниці, де пропагували українську культуру та мову. Після гучного судового процесу 1933 року над активістами ОУН польська влада заборонила проведення Шевченківських свят та вистав, а понад 40 мешканців Костополя

(діш) і утримувала мережу власних освітніх центрів.

Незважаючи на різноманітні негаразди тих часів, ніякого протистояння на релігійному чи етнічному ґрунті між мешканцями міста не відбувалося. Усі жили дружною громадою у невеличкому, охайному містечку, яке вважалося на той час одним з найчистіших міст усієї Волині.

З будівництвом на березі Замчиська стадіону («Боїська») та тирю активно розпочався розвиток спорту серед молоді. Найбільше костопільчани полюбили легку атлетику, футбол, лижі, ковзани та стрільби. Першою футбольною командою в місті була «Трюмпельдорія», заснована і фінансована власниками фабрики фанери та єврейською громадою міста. Українською громадою міста та членами «Просвіти» було створено команду «Запорожець», яку фінансово підтримував сільськогосподарський торговий кооператив «Поміч». Також існувало кілька польських футбольних команд, зокрема магістрату міста, військових, учнів гімназії. Змагались з ними приїздили високопрофесійні команди «Стрілець» з Янової Долини та «Базальт» з Берестовця, команди з Гути Степанської та Степаня.

«Трюмпельдорія», «Запорожець», «Базальт» і «Стрілець» брали участь у футбольній першості Волині та польських кубкових змаганнях. Найбільшим успіхом Костопільської «Трюмпельдорії» був кубковий матч з «Легією» з Варшави, у якому «Легію» було розгромлено з рахунком 4:0.

У протистоянні міських команд між собою наприкінці 30-х років кілька років поспіль турнірну таблицю очолював «Запорожець» завдяки відмінній грі форварда Дмитринського.

На фото: 1 - Костопіль, вул. Коперніка, готель «Європа» (з 1941 року - «Вікторія»);

2 - члени просвітянського гуртка Костопільщини.

Продовження публікації уривків із книги читайте у наступних номерах газети.